

Advies

van de VREG van 3/08/2021

met betrekking tot het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft energiegemeenschappen, fasering en timing van energiedelen en peer-to-peerhandel van groene stroom door één actieve afnemer aan één andere actieve afnemer en informatieverstrekking door de leverancier aan de netgebruiker, zoals principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 9 juli 2021

Inleiding

De VREG ontving op 9 juli 2021 de vraag van de Vlaamse minister, bevoegd voor het energiebeleid, om binnen een termijn van 45 dagen een advies te verlenen bij het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft energiegemeenschappen, fasering en timing van energiedelen en peer-to-peerhandel van groene stroom door één actieve afnemer aan één andere actieve afnemer en informatieverstrekking door de leverancier aan de netgebruiker, zoals principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 9 juli 2021 (hierna “Ontwerpbesluit”).

Het Ontwerpbesluit bevat volgende wijzigingen en toevoegingen aan het Energiebesluit:

- In artikel 2 worden twee nieuwe definities toegevoegd aan het Energiebesluit: “energiegemeenschap” en “factureringsinformatie”.
- Artikel 5 bepaalt dat een houder van een leveringsvergunning iedere controlewijziging, fusie of splitsing waarbij hij betrokken is, voorafgaand moet melden aan de VREG, waarbij hij dan een aanvraag kan indienen tot behoud van de leveringsvergunning.
- Artikel 6 heeft tot doel artikel 3.2.18 van het Energiebesluit in lijn te brengen met de artikelen 10, 11, 18 en bijlage I van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn¹. Het gaat om verplichtingen voor de leverancier inzake facturatie en informatieverlening aan zijn klant.
- Artikel 7 heeft tot doel een hoofdstuk rond energiegemeenschappen toe te voegen aan het Energiebesluit, met daarin drie nieuwe artikels:
 - In het nieuw artikel 3.3.1 wordt de minimale inhoud bepaald van de overeenkomsten die leden of vennoten met de energiegemeenschap sluiten (in uitvoering van art. 4.8.1, §2 en art. 4.8.2, §2 van het Energiedecreet).
 - In het nieuw artikel 3.3.2 wordt de nadere procedure bepaald van de meldingsplicht van energiegemeenschappen ten aanzien van de VREG (in uitvoering van art. 4.8.3 van het Energiedecreet).
 - In het nieuw artikel 3.3.3 worden de aspecten bepaald die opgenomen moeten worden in het rapport dat de VREG jaarlijks moet opmaken m.b.t. energiegemeenschappen (in uitvoering van art. 3.1.3, eerste lid, 4°, n) van het Energiedecreet²).
- Artikel 8 heeft tot doel artikel 6.4.23 van het Energiebesluit in lijn te brengen met lid 1.3 van bijlage I van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn en tevens een juridische basis te voorzien voor de Vlaamse minister, bevoegd voor het Energiebeleid, om verplichtingen op te leggen aan de leveranciers om (benchmark)vergelijkingen met het verbruik van een gemiddelde afnemer van dezelfde verbruikscategorie te vermelden op de energiefactuur.

¹ Richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU.

² Art. 3.1.3, eerste lid, 4°, n) van het Energiedecreet legt de VREG de verplichting op “jaarlijks [te] rapporteren in welke mate het decretale kader rond flexibiliteit en energiegemeenschappen en de verdere uitwerking ervan zorgt voor een flexibeler gebruik van het bestaande net en een versnelling van een duurzame energietransitie waarin de burger centraal staat. De aspecten die hierin worden opgenomen, worden verder door de Vlaamse Regering bepaald.”

- Artikel 9 bevat uitvoeringsbepalingen bij de artikelen 7.2.1, §2 en 7.2.2, §3 van het Energiedecreet, die stellen dat de Vlaamse Regering de nadere regels kan bepalen en de fasering en timing bepaalt om respectievelijk energiedelen en peer-to-peerhandel van groene stroom te operationaliseren.
- Artikel 10 bevat een overgangsbepaling inzake de meldingsplicht van energiegemeenschappen bij de VREG binnen 30 dagen na hun oprichting: bestaande energiegemeenschappen moeten zich uiterlijk op 1 april 2022 melden bij de VREG.
- Artikel 11 voorziet in de inwerkingtreding op 1 januari 2022 van het Ontwerpbesluit en de artikelen 7.2.1. (energiedelen) en 7.2.2. (peer-to-peerhandel) van het Energiedecreet.

Bespreking

De VREG heeft enkele bedenkingen bij artikel 9 van het Ontwerpbesluit.

I.v.m. timing invoering energiedelen en peer-to-peerhandel van groene stroom:

Artikel 9 van het Ontwerpbesluit regelt de fasering en timing van energiedelen en peer-to-peerhandel van groene stroom. De eerste fase gaat in op 1 januari 2022. De laatste fase vanaf 1 januari 2026.

In de nota aan de Vlaamse Regering wordt hierover het volgende gesteld: *“Hierbij wordt geopteerd voor een gefaseerd ambitieus maar realistisch stappenplan dat voor de betrokken marktpartijen beheersbaar is en rekening houdt met de verschillende werven en complexiteiten van de nieuwe activiteiten voor deze marktpartijen. Elke fase is een leerproces waaruit de diverse processen verder kunnen geoptimaliseerd worden. Een stapsgewijze implementatie valt te verkiezen boven een all-in-one implementatie waarbij de impact van deze nieuwe activiteiten voor de betrokken marktpartijen moeilijk te beheren en te voorspellen is.”*

De VREG begrijpt deze redenering en beseft dat deze fasering ingeschreven is op vraag van de distributienetbeheerders die nog de nodige systemen dienen te ontwikkelen om deze processen en de hierbij horende data-uitwisseling te faciliteren.

Het recht om energie te delen binnen een energiegemeenschap van burgers is echter vastgelegd in artikel 16 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn. Deze richtlijn moest uiterlijk op 31 december 2020 worden omgezet in eigen regelgeving. Volgens de timing voorgeschreven in artikel 9 van het Ontwerpbesluit zal energiedelen tussen vennoten of leden van een energiegemeenschap van burgers evenwel pas mogelijk zijn vanaf 1 januari 2023.

Artikel 21 van de Richtlijn Hernieuwbare energiebronnen stelt dat consumenten het recht hebben op de peer-to-peerverkoop van eigen opgewekte elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen. Deze richtlijn moest omgezet worden tegen 30 juni 2021. Volgens de fasering voorgeschreven in artikel 9 van het Ontwerpbesluit zal dit pas kunnen vanaf 1 juli 2022, doch enkel indien het gaat om peer-to-peerhandel van groene stroom tussen twee actieve afnemers die dezelfde toegangshouder hebben. Peer-to-peerhandel van groene stroom tussen twee actieve afnemers met elk een andere toegangshouder kan pas vanaf 1 januari 2023.

De VREG stelt vast dat er in de markt grote interesse is in energiedelen en peer-to-peerhandel en vraagt zich af of de voorgenomen projecten door de in het Ontwerpbesluit uitgewerkte fasering niet in de problemen komen.

I.v.m. voorwaarde 5° van fase 1 en 2 van energiedelen en voorwaarde 4° van fase 1 van peer-to-peerhandel van groene stroom:

In artikel 9 van het Ontwerpbesluit worden ook de voorwaarden bepaald voor de verschillende fases van energiedelen en peer-to-peerhandel van groene stroom door één actieve afnemer aan één andere actieve afnemer. Zowel in de eerste als in de tweede fase van energiedelen (1 januari t.e.m. 30 juni 2022, resp. 1 juli t.e.m. 31 december 2022) is er een voorwaarde 5° die stelt: *“de allocatie aan toegangshouders en evenwichtsverantwoordelijken gebeurt niet per onbalansverrekeningsperiode”*. In de eerste fase van peer-to-peerhandel van groene stroom (1 juli 2022 t.e.m. 31 december 2022) is er dezelfde voorwaarde (4°).

Uit de nota aan de Vlaamse regering blijkt duidelijk wat het opzet is van deze voorwaarde: er wordt bedoeld dat de uitgewisselde energie in het kader van het toegelaten energiedelen en de peer-to-peerhandel van groene stroom niet moet weerspiegeld worden in de allocatieberekening. Op die manier moet Fluvius voldoende tijd krijgen om de systemen operationeel te krijgen die daarmee wel rekening kunnen houden. Dit lijkt een legitieme doelstelling. Desalniettemin stellen we vast dat de tekst zoals ze nu is verwoord, minstens onduidelijk is.

De allocatie betreft conform art. 1.1.3, 13° van het Energiedecreet de *“toewijzing van energiehoeveelheden aan de verschillende marktpartijen”*. In de praktijk worden de energiehoeveelheden aan deze partijen toegekend per kwartier, en dus per onbalansverrekeningsperiode. Bij netgebruikers aangesloten op laagspanning gaat het in de meeste gevallen om schattingen op basis van een jaarlijkse meteropname die verdeeld worden over kwartieren. Bijgevolg kan men stellen dat de allocatie op deze punten per onbalansverrekeningsperiode gebeurt. De voorwaarde in artikel 9 van het Ontwerpbesluit lijkt op die manier onvoldoende zorgvuldig geformuleerd.

In het Ontwerpbesluit wordt ook de mogelijkheid ingevoerd dat actieve afnemers een dynamisch prijscontract kunnen sluiten. Om een dynamisch prijscontract te sluiten moet de allocatie weldegelijk op basis van de werkelijke meetgegevens per kwartier worden berekend. Het gaat in dat geval dus om een allocatie per onbalansverrekeningsperiode in de meest strikte zin. Stel dat een klant met een dynamisch prijscontract deelneemt aan energiedelen, dan is de voorwaarde hiermee in strijd. Het lijkt niet de bedoeling te zijn om specifiek dit type afnemers te weren uit energiedelen. Daarom lijkt ook hier de formulering van de voorwaarde niet overeen te komen met de doelstelling.

Ten slotte zijn er productie-installaties met een vermogen <40kW die op basis van de technische reglementen de verplichting opgelegd kregen om een AMR meter op hun toegangspunt te hebben. Dit type meters wordt in de allocatie per definitie verwerkt per onbalansperiode. Ook hier kan de gebruikte formulering enige verwarring scheppen.

We zouden daarom voorstellen om de omschrijving van deze voorwaarde te beperken tot het beoogde doel. Concreet zou dit bereikt kunnen worden door ze te herformuleren naar: *“5° Bij de allocatie wordt geen rekening gehouden met de uitgewisselde energie in het kader van energiedelen of peer-to-peerhandel van groene stroom.”*

Deze formulering bereikt precies het beoogde doel, zonder enige verwarring te creëren met betrekking tot de “normale” allocatie van de stromen bij deze netgebruikers.

Conclusie

Voorliggend Ontwerpbesluit heeft als doel de verdere omzetting en implementatie van diverse bepalingen uit de Vierde Elektriciteitsrichtlijn en de richtlijn Hernieuwbare energiebronnen, onder meer inzake informatieverlening aan de consument, energiegemeenschappen, energiedelen en peer-to-peerhandel van zelf opgewekte elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen. Dit is uiteraard een goede zaak, maar de louter trapsgewijze invoering van energiedelen en peer-to-peer verkoop kan vertragend werken voor verschillende lopende en voorgenomen projecten.